

Улуус дьаһалтатыгар

УЛУУС НЭИЛИЭННЬЭТИН «ТУЙМААДА» ФАПК КӨТӨРҮНЭН ЭБИИ ХААЧЧЫАР ТУҢУНАН

2000 сыл балаһан ыйын 6 күнүгэр СР Президентэ Николаев М. Е. Нам улууһун активын кытта сүбэ мунньаһын быһаарытыгар олоһунан уонна улуус нэилиэнньэтин дохуотун элбэтэр сыалынан, дьаһайбын:

1. «Туймаада» ФАПК көтөрдөрүн тарҕатыны тэрийиигэ улуустааһы комиссияны манньык састааптаах тэрийэргэ:

БОЧКАРЕВ А. А. — улуус баһылыгынын бастагы солбуйааччы, комиссия председателэ.

ЛУКИН Л. Н. — «Туймаада» ФАПК председателэ, комиссия председателин солбуйааччы.

СЕРГУЧЕВА Д. Н. — тэрийэр-правовой управление начальнигынын солбуйааччы, комиссия чилиэнэ.

ЗАХАРОВ В. П. — ТХУ кылаабынай экономика, комиссия чилиэнэ.

СИВЦЕВ М. П. — ТХУ кылаабынай агронома, комиссия чилиэнэ. МОИСЕЕВА А. М. — тыа хаһаайыстыбаннай бородоуксуйа соҕотуопкатыгар уонна хаачыстыбатыгар государственнай инспектор, комиссия чилиэнэ.

2. Улуустааһы комиссияны (БОЧКАРЕВ А. А.) бу дьыл балаһан ыйын 20 күнүгэр дьылы болдьоххо бирикээстииргэ:

— «Туймаада» ФАПК-ны кытары нэилиэнньэҕэ көтөрү эбии аҕалы механизмын чуолкайдьырыгар уонна миэстэтигэр бурдугу батары боппуруоһун быһаарарыгар.

— нэилиэктэргэ көтөрү тизирди графигын огороругар.

— көтөрү ылбыт хаһаайыстыбалар аһылыгынан хааччыллыларын механизмын ырытан огороругар.

— ИДЬУО-ны (ЗЫРЯНОВ П. А.) кытта зернофураһы улуус таһыгар таһаарыны бобууну хааччыйарыгар, бурдугу ис рынокка батараарга.

— улуус таһыттан зернофураһы уонна уотурбаны атыылаһы боппуруоһун быһаарарыгар.

3. Нэилиэктэринэн көтөрү эбии тарҕатыны бигэргэтэргэ.

4. Улуус дьаһалтатын апаратыттан бу дьаһалы толорууга эппиэттээх дьоннору аныырга.

5. Нэилиэктэр баһылыктарын эбээһинистииргэ:

— көтөрү ахсаанынан уонна график болдьоһор ылыны, тарҕатыны хааччыйалларыгар.

— көтөрү ылбыт хаһаайыстыбаларга көтөр ферматын тутталларыгар практической көмүгү огороллоругар.

— көтөр аһылыгынан хааччыйалларыгар.

6. УлуусПО (КОРНИЛОВ А. И., ПРОТОПОПОВ М. И.) улуус нэилиэнньэтигэр көтөр сымьытын соҕотуопкалааһына генеральной операторунан аныырга.

7. Көтөрү атыылаһыга интэриэһи үрдэтиигэ 500-тэн ордук көтөрү ылааччыларга 2 сылтан итэҕэһэ суох болдьохтоон чэпчэтиилээх кредити эбэтэр элбэтэр лизинговой техниканы биэрэргэ.

8. Бу дьаһал туолуутун хонтуруолун Нам улууһун баһылыгынын бастагы солбуйааччытыгар БОЧКАРЕВ А. А. сүктэрэргэ.

Нам улууһун баһылыгынын эбээһинэһин толорооччу А. Н. ЯДРЕЕВ

1 №-дээх сыһыарыы.

Нэилиэктэргэ көтөрү эбии тарҕатыы.

	Бал ахсаана	Эбии ылыы	Билигин баар	Эбии күүтүллэр
ҮӨДЭЙ	342	1368	—	1368
1 ХОМУСТААХ	305	1220	172	1048
ПАРТИЗАН	193	772	40	732
НИКОЛЬСКАЙ	119	476	115	361
ХАМАБАТТА	498	1992	321	1671
НАМ селота	1895	7580	—	7580
ХАТЫН АРЫЫ	720	2880	150	2730
БӨҮҮҮ	145	580	100	480
МОДУТ	250	1428	800	928
ХАТЫРЫК	360	1440	700	740
ТҮБЭ	128	512	—	512
АРБЫН	97	388	—	388
КӨБӨКӨН	158	632	—	632
ФРУНЗЕ	44	176	—	176
2 ХОМУСТААХ	224	896	—	896
ИСКРА	44	176	387	—
ТААСТААХ	48	192	300	—
САЛБАН	73	292	—	292
БАРЫТА	5643	23000	3085	20534

2 №-дээх сыһыарыы.

Дьаһалы толорууга эппиэттээх дьоннор.

ҮӨДЭЙ	МАКАРОВА М. С.
1 ХОМУСТААХ	ВИНОКУРОВА М. М.
ПАРТИЗАН	КИМ Н. В.
НИКОЛЬСКАЙ	ДЬЯЧКОВСКАЯ Н. Г.
ХАМАБАТТА	КОБЯКОВ А. Г.
НАМ селота	ТАРАСОВА Н. И.
ХАТЫН АРЫЫ	ПОПОВА Л. П.
БӨҮҮҮ	ОХЛОПКОВА Г. Н.
МОДУТ	ДЬЯКОНОВА В. Н.
ХАТЫРЫК	ЧЕКУРОВА Т. И.
ТҮБЭ	МОХНАЧЕВСКАЯ В. В.
АРБЫН	ПРОКОПЬЕВ А. А.
КӨБӨКӨН	ПОТАПОВ В. Е.
ФРУНЗЕ	
2 ХОМУСТААХ	КИРИЛЛИН А. В.
САЛБАН	КУЛИЧКИН Н. Н.

Тэрийэр-правовой управление начальнига К. Е. СИВЦЕВ.

Балаһан ыйын 14 күнүгэр улуус дьаһалтатын коллегиятын мунньаһар туорт боппуруос көрүлүнэ. Олортон мин дьиз кэргэн экономикатын боппуруоһугар тохтуом этэ. Биһиги улууска 20 тыһ. куурусса кэлээри турар. Баллары нэилиэктэринэн хас ыал аайы түгэтэр сорок турда. Улуус баһылыгынын бастагы солбуйааччы А. А. Бочкарев «Туймаада» ФАПК 300 кууруссаттан элбэди ылар дьонго төһөнөрүллүбэт харчыны төлүүрүн, 80 куурусса киирэр килиэккэлэри биэрэрин, ылбыт кууруссаларын иһин 20% чэпчэтиилээх төлөбүр олохторун туһунан иһитиннэрдэ. Специалистар аҕан көрбүттэринэн 1 тыһ. кууруссаны иитэ ылбыт ыалга 10 тыһ. солк. босхо бэриллэр. Бу үбү дьоммут хотон тутталларыгар туһаналларыгар субсидиялар. Улуус дьаһалтата техниканан хааччыйы, кууруссалар кыстыгыр хотоннорун тутууга, аһылыгынан хааччыйыга көмөлөһүү, иити технологиятын бастың опытын, араас сүбэни-аманы тарҕаты боппуруостарынан дьарыгыгар. Күн бүгүн Президент сылдыбыт ыаллара хотоннорун проектной-сметной документациятын суһаллык бэлэмнээһин соруга Модут нэилиэтин дьаһалтатыгар сүктэриллинэ. Атын да нэилиэктэр ылсан үлэтиэх курдуктар. Ол курдук Таастаах дьаһалтатын баһылыга Д. Д. Пахомов нэилиэктэ баар урукку хотону сөргүтүүхкэ наадатын ыйда, онуоха куурусса иитэр ыаллар кооперацияларын тэрийиэхкэ дьин эттэ. Бу сүрдээх үчүгэй этини П. Хомуस्ताах баһылыга П. Е. Тарская өйөөтө.

Кууруссаны иитиигэ сүрүн болдомтону аһылык боппуруоһа ылар. Маньаха киилэтэ 3 солк. 40 х. сыаналаах 800 тонна бурдук ана-

КОНКУРСКА ЛЭППИЭСКЭ 34 АРААҤА

Балаһан ыйын 15 күнүгэр Нам с. кырдыаҕастар Балаһаннарыгар СР Президентин ыйааһар олоһунан

дьизэлэригэр биэрдэ. Эмиэ конкурсте таһынан улуус киинин «Сандалы» остолобуойа үгүс аһы-үөлү нэилиэнньэ көрүүтүгэр таһаарда. Конкурскка Нам с. М. Ф. Аргунова, Хатырыктан тыыл, үлэ ветеранинара, герой ийэ Е. В. Сивцева, М. Н. Винокурова, Аппааньттан Е. Д. Олесова, киин аптекаттан З. И. Иванова, «Сыркы» инбэлииттэр обществоларыттан Т. И. Федорова ода. бэйэлэрэ астаабыт лэппиэскэлэрин, бурдук, саха астарын арааһын жюри уонна көрөөччүлэр дьүүлэригэр туруордулар.

Аппааньттан Е. Д. Олесова лэппиэскэ 34 арааһын, конкурсте кыттааччыларга саха лэппиэскэтин таһынан кымыһы, чохоону, дьэдьэннээх издэҕэйи, арыылаах суораты, бутуһаһы, чохоочуну, барчаны, хохтуну, симилээх, моонньоронноох, отонноох күөрчэҕи, балык дьуухалатын ода. көрдөрүүгө таһаардылар.

Дьиз кэргэн экономикага

ҮЛЭБИТИН ТЭТИМИРДИЭХХЭ

нарын, 100 т. комбикорму «Северторг» тэрилтэ аҕалыахтааһын туһунан улуус дьаһалтатын баһылыгынын 1 солбуйааччы А. А. Бочкарев иһитиннэрдэ. Күн бүгүн комбикорм Аллара Бэстээхкэ айаннаан кэлбит. Куурусса аһылыгар эбии ойуур сэбирдэхтэрэ, лабыкта, балык арааһа бараллары туһунан Таастаах дьаһалтатын баһылыга Д. Д. Пахомов бэлиэтээтэ. Биллэн турар, кууруссаны хайдах аһатары билиэхкэ наада. Көрүүгэ-харайыыга, хотон температуратыгар, куурусса аһылыга хайдах буолуохтааһар дьонго араас сүбэни-аманы биэри улуус дьаһалтатын үлэһиттэригэр, «Нам» ТВ, «Эгсиэли» хаһыат редакциятыгар сүктэриллинэ.

Улуспо бырабылыанньатын председателэ М. И. Протопопов кууруссалар сымьыттарынын сертификациялааһын боппуруоһун туруорда. Тоҕо диэтэргит, дьон иитэ ылбыт кууруссаларын сымьыттарынын батарыга сүрүн операторунан улуспо буолар. Биир эмит ыарыылаах сымьыт атыыга бардына алдырхай буолуоҕа дии. Онон, сымьыттары сертификаттыр олус наадалаах. Ону бэрээдэктиир, үбү-харчыны экономиялыыр сыалтан нэилиэнньэ улуспо туттарар сымьыттарынын сертификациялааһынын боппуруоһунан биир тэрилтэ дьарыктанара ордук.

Дьон кууруссаны иитэр санаата уруктан эрэрэ үөрүүлээх. Ол курдук, А. Г. Кобяков дьиз кэргэт-

тэрэ 2 тыһ. Көбөкөнтөн «Харыйа-лаах» общество 1 тыһ. кууруссаны иитэр былааннаахтар. Итинник холбурдары салгыаха сөп. Бу дьыала дохуоттааһын дьон өйдөөн эрэллэр. Кэлээри турар кууруссалар хас биридилэрэ сылга 200-300 сымьыты биэрэллэрин туһунан улуус дьаһалтатын баһылыгынын 1 солбуйааччы А. А. Бочкарев быһаарда. Онон, улууспут дьонго, бачча көмө оҕоһуларыгар ылсыах-хайын, үлэтиэххэйин-хамсыах-хайын. Маньаха үлэ-хамнас хас биридди ыал дохуоттаах буоларыгар туһаайыллар. Улуус да, нэилиэктэр да дьаһалталарын өттүттөн сөптөөх тэрийэр үлэ-хамнас ыһтыллыаҕа дьин эрэниэхпин баҕарабын. Ол эрээри наар киһилэргэ сэлээнниир сатамнат, бэйэбит эмиэ толкуйдаан. Хотонгут суодуттан игнэ сытыман, ону хайдах тутар туһунан бэйэбит төбөүтүн эмиэ быһыта сыһыһып. Кууруссаларыт биэрбит сымьыттарынын ханна батарыаха сөбүн эмиэ эрдэттэн быһаарыһып. Билигин ырыынак, конкуренция үйэтэ. Онон, хайа эмит остолобуой да, атын да тэрилтэ буоллун - онно кыаххыт баарынан батара сатаан. Оттон улуспо үлэтин толоруоҕа, ыраах сытар нэилиэктэригэр дьон туттарбыт сымьыттарынын батарыаҕа дьин эрэниэҕи баҕарыллар.

Элбэх оролоох кыаммат ыалларга 150 коза босхо бэриллэр буолла.

К. ЧЕРЕПАНОВ

Чөл олох

Москва куоракка ыһтыллыбыт «Кулинария сулустара - үгүс тыһыынча сылга» - дьин ааттаах норуоттар икки ардыларынааһы фестиваль лауреата З. Н. Слепцова уонна биир дойдулаахпыт Е. С. Эверстова бурдук аһылыктары туруорулуунулар. Лауреат бурдуктан астаабыт «Байанай бэлэҕэ», «Көмүлүк тула» скульптурнай композициялара үрдүктүк сыаналаннылар. Бу коллектив конкурскка таһаарыт аһын-үөлүн кырдыаҕастар улуустааһы

һылыгынын эт. А. П. Ядреев конкурсте кыттааччыларын эрдэлээтилэр. Манна Түбэҕэ ыһтыллыбыт чөл олоһу пропагандалыыр семинар кыттааччыларга 8 улуустан 18 делегат ыалдыттаата.

Конкурскка Хатын Арыы нэилиэгиттэн Е. Д. Олесова, улуус кииниттэн Р. И. Иванова, М. Ф. Аргунова бастааннар бириестэринэн наҕарадаланнылар.

Балаһанна кэлбиттэри уус-уран самодеятельность кыттааччыларга эрдэлээтилэр. Хатырык нэилиэгин коллектива конкурскка кэлбиттэргэ арыылаах, сүөгөйдээх лэппиэскэни амаатта. Тигиһээр саха лэппиэскэтин дегустацията ыһтылына, аты-тутуу тэрилиннэ.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

70 сааһын туолан баран, угуй-ар уутун умнан, тыл к ү с т э х абыланар ылларан, хоһоон айар, суруйар киһини күн баччаанга дылы көрө-истэ, билэ илигим. Быыл саас, ыам ыйыгар, билэр киһим сорудаарынан Е. И. Чумаевскайа ыалдытты сырыттым.

Елена Иннокентьевнаны билбэт киһи диэн арааһа суох, ордук орто, сааһыра барбыт кырдыаҕас дьон. Кинини билэллэр сүрдээх кыһамнылаах эмчит киһи быһы-ытынан.

1971 сыллаахха Нам 8 кылаастаах оскуолатыгар фельдшеринэн үлэли сылдыарын сааттан билэбин. Онон Елена Иннокентьевна уруккуттан билэр, эйбэстик көрүстэ, бэйэтэ да ыалдыкка үөрүньүг, сайаҕас киһи.

Кэпсэтиһэн барабыт, ис-иһиттэн аһыллан, иэйэн-куойан олонор, бэрт элбэҕи олоһун туһунан кэпсээн барда. «Билигин 72 саастаахпын уонна хоһоон суруйабын» диэн, дьарыктанарыттан кыбыстыбыт курдук эттэ. Сэнээрбиһпэр, хоһоонноруттан ааҕан иһитиннэрдэ.

— Дьиктитэ баар, 70 сааспар дылы хоһоон туһунан төһөөн да баттаппатым, 70 сааскын туолан баран, хоһоон суруйуон диэн ким эмэт урут эһитэ буоллар, арааһа, өһүргэниэх этим. Хоһоон суруйбатахпына, табыллыбат курдукпун, үрдэхпинэ, суруйабын, хомойдохпуна, эмиз, тугу саньырбын баарытын хоһоонунан таһаарабын, эдэр киһиэхэ дылы диэн, бэйэтигэр бэйэтэ сонньуйан, үөһэ тыһына.

Кырдык даҕаны Елена Иннокентьевна 70 сааһыгар дылы атын дьоннортон, бэйэтин үөлээннээхтэриттэн туох да урагыта суох олову олонор кэлбит курдук.

1928 сыллаахха I Хомуस्ताахха Александра Лаврентьевна уонна Иннокентий Тимофеевич Чумаевскайдар диэн элбэх оҕолоох нуучча ыалыгар төрүүр.

Аҕата үлэ фрунугар ыгырыллан сылдыбыт. Ол кэмгэ сэттэ оҕону ийэлэрэ соротуон иһпит. Сэри сыйларыгар дьон бары да кыһалдалаахтык олоһобуттара, онон 7 кылааһы бүтэрэн, 1943 сыллаахха Елена — 15 саастаах кыысчаан балыһаҕа санитарканан үлэли кириэр, ийэтигэр көмөлөһөр сылтан. Ол сэри саһанаагы кырыымчыктык олоһобуттарын санаатаҕына, хараһыттан уу-хаар баһар.

Аҕата Иннокентий Тимофеевич этэҥигэ эргиллэн кэлэн, оҕолорун атахтарыгар туруорарга туох баар сыратын-сылбатын биэрбитэ. Бэртээхэй мас ууһа, ханнык баҕарар мас киһи илиитигэр кирирдэҕинэ, ыллаабат эрэ, кэрэчээн оһуордардаах остуолларга, устуулларга, ыскааптарга, оро оронугар уо. д. а. дьиз малыгар-салыгар кубулуйуона. Дьон мындыр уус киһи үлэтин кэрэхсээн, үгүстүк сакаастыыллара. Елена аҕатын үлэтин эмиэ киэн туттан көрөр. Аҕалара — сайдам сайаҕас киһи, үөрүньүг, дьону үөрдэригэр, дьон санаатын табырттан бэйэтэ дьоллононо. 1968 сыллаахха ыалдыан өлөөхтөөбүт, ийэлэрэ арыый хойут орто дойдуттан барахтаабыта.

Елена бизэ сыл балыһаҕа санитарканан үлэлээн, Дьокуускайга медучилищега үөрэнэ кириэр. 1952 сыллаахха ситиһилээхтик бүтэрэн, дойдутугар Намга тахсан. 20 сыл устата акушеркалыыр, онтон оскуолаҕа фельдшердиэр. Ол кэнниттэн балыһаҕа методотделэ тэрийэн, аҕыс сыл устата үлэлээн, эмчиттэр билиилэрин ханатан, араас семинардары ыытара, опыттарын тарҕатара.

Тус олоһор эдэр сылдан, иккитэ кэргэн тахса сылдыбыта, олонтон уоллаах, кыыстаах. Кэлин сааһыран баран, 1970 сыллаахха Агафон Иванович Лукинга кэргэн тахсан, 28 сыл эйэ дэмнээхтик, дьоллоохтук олоһобута.

Агафон Иванович — талааннаах киһи. Саха Республикаһын үтүөлээх скульптора, 1998 сыллаахха ыалдыан өлбүтэ.

Елена Иннокентьевна сынныалаһа олонор, сибэкки, оһуруот аһын үүннэрийинэн сөбүлээн дьарыктанар. Сайын сир аһын хомуйар. Айылдаҕа соротуон сылдыарын сөбүлүүр.

70 сааһын туолбут сайынныгар эмиэ идэтинэн соротуон кыһыл хаптаҕасты барбыта. Биир сиргэ кэлбитэ кыһыл хаптаҕас уга кытаран-наҕаран ахан турар, хаптаҕаһа да бөдөҥө, онҕой сиргэ үүнэн турара, дуоһуйан, үөрөн-көтөн, саһа төһкөйөн, үргээн эрдэҕинэ, хаптаҕаһын угуттан улахан баҕайы хах-

хан көтөн тахсыбыт да, чуут сирэйин-хараһын хайа тарда сыспыт, нэһилэ аһаран төһкөйбүтүгэр, былаатын туура тардан ылаат, көтө турбут. Елена Иннокентьевна соһуйан, охтон түспүт уонна өр баҕайы дөйүөрөн сыспыт, онтон дьэ өйдөнөн кэлбитэ, угуох угуохтара хамсаабыт, сэнитэ суох, хайдах эрэ нукаай буолбут, үөһэ көрбүтэ — былаата тиит лабаатыгар ыйанан турар, былаатын ылан, нэһилэ дьизлээбит.

Онтон ылата куруук сылдыар тыатын, сирин-дойдутун саһа хараһынан көрөр, хайдах эрэ киниэхэ туох баар мас-от, үүнэйи кэрэтиэн, араас дьэрэкээн кырааскаланан көстөр, ону киһи хайдах эрэ хоһоонунан хоһуйан, сурукка-бичиккэ таһаарыан баҕарар күүһэ улааппыт.

Вас уведуть от дикой скуки. Забудьте Вы, что Вы старушки, Что через Вас прошла война. Не женский труд узнали руки, И жизнь трудная была. Что голодом и холодом, За делом многих унесла. И потому, наверно, ныне Прически всех из серебра, Ваш труд отмечен государством, Жаль только пенсия мала. Прожитые в войну года, В тылу работы женских рук, Жаль, по достоинству пока, Не оценили господа.

Елена сэри саһана, 1944 сыллаахха сайын, Түбэҕэ окко үлэлээ-

дьонугар мунгура суох махтанар. Билингэ дылы сатаан өйдөөбөт — тоҕо Түбэттэн оҕолору оттоото таһааран баран, биир да киһи быкпатаһын, тоҕо өйүө, ыһык аҕалбатахтарын, тоҕо кинилэри умнубуттарын. 16 саастаах Павел сытыы, булугас өйдөөх буолан, Маймаҕаны булларбытыгар үөрэр, хайдах махтанан билбэт.

Оттооһунга Еленаны кытта Белоруссияттан аҕас-балыс кыргыттар Надя, Гая Кабановалар — нууччалар, Барамыгина Вера, Тая араспаанньатын өйдөөбөт уонна Павел Оконешников сылды-ыбыттар.

Елена Иннокентьевна кэнники туоһулаһан, ыйыталаһан, билбитэ — Түбэлэр оҕолор отторун кыһын тийээн ылбыттар, онон туһалаах үлэ толоруллубутун биллэрэ.

суох, мин да кэргэммиттэн, оҕолорбуттан, сиэннэригэр арахан барар кыаһым суох, хайдах буолабын, көмөлөс, сүбэлээ» диэбит.

Оҕуоха Елена Иннокентьевна киһиэхэ анаан манньк хоһоону суруйбут, ааҕан иһитиннэрбит.

Ты, почему любовь земная, Так позабывшая пришла. Ведь я уже давно седая, А ты меня теперь нашла. Среди зимы, среди бурана Цветами радуги цветешь, Как звезды в небе без обмана без обмана По настоящему живешь. Как аромат цветов весенних, Как чистый звонкий родничок, Как колокольчик песен древних В душе мелодией поешь. Ты почему не встречалась В той юной молодой поре, При угасающей свече, Явилась вдруг навстречу мне. Благодарю тебя всем сердцем, За то, что ты нашла меня, Зайя последние моя, Замря пришедшая моя.

Дьүөгэтэ хоһоону истэн, сүргэтэ көтөүллүбүт, үөрбүт уонна «ис санаабын таба таайан суруйбуккун, билигин хайдах эрэ ончу көхсүбүттэн ыарахан таһаҕас түспүтүң курдук, чэпчээтим даҕаны» диэбит. Елена Иннокентьевна хоһоонун дьүөгэтигэр бэлэхтээн ыһыт.

Мань истэн олонор, дьүөгэтигэр ымсыыра санаатым, итальянскай суруйааччы Александр Мандзони эһитини «Олох биір саамай улахан үчүгөй — дөһөрдоһуу, биір саамай үөрүүтэ — кистэлэни этэр киһилээх буолуу», киһи дьыһнээх истин дьүөгэлээбиттэн, сөптөөх кэмгэ өйбүлү ылбытыттан.

Манна биір өттүттэн көрдүм — олоххо тардыһы күүһүн, олох хаһан да кырдыбатын, таптал ханнык баҕарар сааска кэлэрин итэҕэйдим.

Онон кыбыстыма, Елена Иннокентьевна дьүөгэтэ, ЭН ДЬОЛЛО-ОХ эбиккин, сааскын билиммэкэ, ТАПТЫЫР уонна ТАПТАТАР. Манньк ДЬОЛ киһи аайы бэрил-либэтэ биллэр.

Елена Иннокентьевна оҕолуу аһаҕас дууһалаах, үөрүньүг, киһиэхэ барытыгар кыһамнылаах сыһыаннаах эмчит да, киһи да быһытынан. Этинэн-хаанынан ылыммат чинизийэ суох быһыны. Ол иһин хоһоонунан дьон олоһун тупсарыан, чэпчэтиэн, үөрдүн-көтүтүн баҕарар.

Баҕарар олох тупса, чэчири сайдарыгар, оҕо миһээрэ өрүү дьоллоохтук сыдыаһа сылдыарыгар, хаһан да көмүс күнү хара былыт саппатыгар, хараһа ыарахан күннэр үүммэтэригэр, сэри буолбатыгар, XXI үйэҕэ дьоллоох киһи олоһоругар.

Баҕар эрдэ да киһи талаана, хоһоону айар дьоһура биллэ эбитэ буолуо да, күннээҕи түбүктэр миккийэн, ону өйдөөбөккө сырыттаҕа, хата ити икки сыллааҕыта айылда көтөрө киһи уһун ууга утуһа сылдыар айар талаанын уһуннарбыт.

Кырдыар сааһыгар хоһоону айар абыланар ылларан, кырдыары билиммэт, эдэрди эрчимнээх сүрэхтээх, дууһалаах, ол да иһин түүннэри-күнүстэри хоһоон суруйан эрдэҕэ. Баҕарынан этэ киниэхэ — ити хоһооннорун тэтэрэтигэр кистээбөккө, бэчээккэ таһааран, бар дьон ааҕытыгар таһаарарыгар.

В. Т. Короленко «... киһи дьолго ананан төрүүр» диэбитини Елена Иннокентьевна дьолго ананан төрөөбүт дьоллоох киһи. Дьоллонолор киһи хоһоонуттан дьонно, дьүөгэлэр астынан, дуоһуйан, чэпчээн баралларыттан автор дьоллоно.

Тыл күүһэ күүстээҕин биллэрэ, өрүү даҕаны сылаҕары-элэйэри билбэккэ, айа-хоһуя турарыгар баҕарыан этэ.

Манньк кэрэ киһини кытта дуоһуя кэпсэтэн, үөрдүм, астыһным. Очеркабын суруйдум Елена Иннокентьевна сөбүлэниһин, баҕар биір эмит киһиэхэ олову саһа хараһынан көрөн, таптырыгар күүһүгэр күүүс, санаатыгар санаа эһитин.

Зинаида ТИХОЛОВА, РФ Журналистарын Союһун чилиэнэ. Нам с.

Бастакы хоһоонун сиэнигэр Бориска анаабыт. Ол күһүн Борис Новосибирскайдаагы тимир суол академиятыгар үөрэнэ кирибит. Сиэнин ахтара, ол иһин хоһоон суруйбут уонна ол хоһоонун соротуон уоһа ааҕан, оҕотун кытта тэһигэ сылдыар, үөрэр-көтөр курдук сананара. Онтон ылата хоһоон киһиэхэ, киһи өйүгэр өй, санаатыгар санаа эбэн, кэрэҕэ, олоххо тардыһытыгар улахан күүүс-көмө буоларын билбитэ. Икки халыһ тэтэрээт хоһооннордоох, сөбүлээбит хоһооннорун дьүөгэлэригэр ааҕан иһитиннэрэр. Тыаҕа бардаҕына, уруучуктары, тэтэрээтин иддэ сылдыар. Айылдаҕа сылдан, тугу сэнээрэн көрбүтүн тэтэрээтигэр бэлиэтэнэр уонна дьэтигэр кэлэн чопчулуур. Хоһоонноро аһамыттар айылда уһуктуугар, суһуктууугугар, элбэх хатын, ньургуһун туһунан хоһооннордоох.

Быйыл Улуу Кыайыны 55 сылын дьон-сэргэ бэрт тэрээһиннээхтик, сүргэлэрэ көтөүллэн туран, бэлиэтээтилэр. Сэри, тыһыл ветераннара, медүлэһиттэр Намга балаһан дьэтигэр мустан, уруккуларыһ-хоһукуларыһ санаастыттар, сэри саһана төһө үлэһи-хамнаһы көрсүбүттэрин, хайдах туох эрэйдээх олоххо олоһобуттары өйдөөһөн-санаан аастыттар уонна сэри саһанаагы эдэр сылдан ылдыыр ырыаларын ыллаан, тириилэрэ тэһийэн тарвастыттар. Үгүстэрэ баттахтара манҕайан, тиис-уос бүппүт, ол да буоллар инники олоххо эрэллээхтэрин, санааларын түһэрбэттэрин, олоххо тардыһыылара күүстээҕин көрөн, онтон үөрөн, сөһүн-махтайан, дьэтигэр кэлэн, манньк хоһоону ай-бит.

Коллеги юных лет былые На праздник ныне собрались. Улыбки без зубов скупые, За песни прошлые взялись. Все было в жизни пережито, По всякому судьба была, Прощая, словно через сито, Не всех ставила она. Но огонь не угасает, Не тлеет, а горит звездой, Старушки тыла, ветераны Поговорили меж собой. О том, о сем, о прошлой жизни, О бедах, радостях земных. И попросили бога ради Чтоб только не было войны. Здоровье всем желаю сердцем, Пусть дух не сломлен будет вам, Болезни со своим соседством Не обнимают много раз. Пусть дети, внуки и правнуки

битин күн баччаанга дылы бэрт чаҕылхайдык өйдүүр, умнубат, өйүгэр-санаатыгар хатанан хаалбыт.

1944 сыл сайынныгар нэһилиэк аайы эдэр ычаты мобилизацияланан от үлэтигэр таһаарыттар. Елена бизэ оҕону — төүрт кыһы кытта биір уолу Түбэҕэ оттоото таһаарыттар.

Ол саһана Елена оттууру, от кэбиһэри харахтаан да көрө илигэ. Кинилэри кытта окко сылдыһыт Белоруссияттан эвакуацияҕа кэлбит аҕас-балыс кыргыттар оту хайдах оттуур туһунан олох да өйдөбүллэрэ суоҕа.

Дьяконов Василий Васильевич (Баһылыкаан) оҕонньор сирдытинэн тахсан, Түбэ үрөһин баһыгар тийэн олохтообт. Отчут оҕолор 15 — 16 саастаахтар, Баһылыкаан оҕонньор ыйыһытынан-кэрдиитинэн отуу ураһа туттубуттар. Оҕонньор оҕолору оттуурга, оту кэбиһэргэ үөрөппит. Баһылыкаан ый агара курдук оттоһон, үлэлэһэн иһэн, оҕолор сүрэхтээхтэрин, үлэҕэ сыстаҕастарын, бэйэлэрэ даҕаны оттуохтары биллэрэ, сүбэ-ама биэрэн баран дойдубулабыта. Оҕолорго барарыгар бизэ киһлэ бурдугу, тууһу уонна бөтүөһүгэ суораты хаалларбыта.

Оҕолор бэс ыйын бүтүүтүттэн балаһан ыйа бүтүөр дылы от бөрөнү кэбиһиттэр. Ол тухары биір да киһи Түбэттэн быкпатах. Сайын, иһиһэ үс ый устата оҕолор ыйыһа-үтэтэ суох хаалбыттар. Бастаан утаа эдэрлэр бэрдиттэн бурдуктарын өлгөмкү туттубуттар. Сорторунан бурдуктара, туустара бүтэн ыскаабыттар. Хата уоллара Павел күн аайы туһаһынан күс оҕолорун туттаран, сиэтэр, оҕолор балыктыһылар, сир аһын хомуйаллар, онон аһаан сылдыаллар. Уоллара булугас-талыгас өйдөөбүттэн, кинилэри наһаа аччыктаппатаһын санаан, билигин махтанар.

Кэники наһаа бастыбыттар, ырбыттар-дүдэйбиттэрэ, күһүн тыһыны түһүүтүгэр чараас таһаастаах оҕолор ыалдыан барбыттар, дыно кэтэһ сатаан баран, алтынны саһатыгар дойдуну буларга санамыттар. Болюот оҕостон, Эбэ өрүс устун айаннаан, Маймаҕаны булбуттар. Олохтоохтор аһымыттар. Эдэрчи дьахтар дьэтигэр илдээн, аһаһыта-сиэпитэ, сууйбута-тараабыта. Оҕолор мыйыллара бүтэн, киртийбиттэр, быттыһыттар, сууан-тараанан, киһи курдук сананан, үс ый устата аһаһа баһаарыгар оҕолор аһы көрөөт, харахтара уоттанан, ас үрдүгэр түспүттэригэр наһаа аһаан бараары гыммыттары тохтотон, кыра-кыраалаан аһатан, сэнитэ киллэрибэттэрэ.

Елена Иннокентьевна Маймаҕа

1944 сыл сайына өйүгэр-санаатыгар умнуллубат бэлиэни хаалларбыт.

1945 сыл сайынныгар эмиэ окко мобилизацияланан таһааран, үлэлэспиттэр, бу сырыһа улахан дьону кытта үлэлээн, эрэйи көрбөтөх.

Сэри сыйллара наһаа кыһалдылаах, сордоох-мунҕаах кэмнэри эрэ өйгө хаалларбатах, өйтөн умнуллубат үөрүүнү эмиэ аҕалыт — 1944 сыл кыһыныгар үчүгэй үлэтин иһин 16 саастаах кыһы кытчатый американскай былаатынан уонна хаһаайыстыбаннай мыйыланан наһарадалаабыттар. Ол үөрүүтүн күн баччаанга дылы өйдүүр.

Сэри Аан дойдута улахан айгырааһыны, сатарыйыһы оҕорон аастыта, ол содула билигиһэ дылы сүппэт, хас эмэ мөлүйүөнүнэн оҕо тулааһа хаалбыта, бу оҕолор атахтарыгар турууларыгар госу-дарство бэрт элбэх үбү-харчыны көрбүтэ, детдомнары, дьаһыһалары, детсадтары, интернаттары аспыта. Оҕо туһугар кыһамны уоттаах сэри да кэмизгэр уураабатаҕа. Елена Иннокентьевна аһы хаһан да сэри уота умайбатыгар баҕарар.

— Мин санаабар куһаҕана суох кэм кэллэ дии саһыбын. Ким сүрөхтээх, ол байылыаттык олоһор. Хомойуох иһин, бэрт элбэх ыччат, оҕо табахха, арыһа умһанан, ылларан иһэр. Эмчит киһи быһыһытынан кинилэри аһынабын, билингэттэн доруобуйаларын сүтэрэллэриттэн. Сүрөһим кыһанар. Табах, арыһа буортутун туһунан элбэх хоһооннордоохпун, ону оҕолоругар, сиэннэригэр тиэртигэр диэн ийэлэригэр, эбэлэригэр ааҕан иһитиннэрэбин.

Елена Иннокентьевна элбэх дьүөгэлэрдээх, манньк сайаҕас, аһаҕас дууһалаах киһиэхэ дьон да сыста сатыыт.

Биір дьүөгэтэ 60 сааһын лаппа аспыт, кэргэннээх, оҕолордоох, сиэннэрдээх, үйэтин тухары тус бэйэтин олоһор куһаҕана суохтук олоһубут, ол гыннан баран, кырдыар сааһыгар хаһан да бэйэтин өттүттэн санаан көрбөтөх, арахан биэрбэт санаатыгар ылларан, Елена Иннокентьевнаны кытта үллэстэргэ санаммыт. Ол дьахтар аатын эһпэккэ эрэ, туох кыһалдаҕа кири-битин, ону хайдах чэпчэпиттин кэпсээтэ.

60 сааһыттан тахсыбыт дьахтар бэйэтин курдук саастыһылаах киһитин таптаабыт. Ол киһитэ кэргэннээх, оҕолордоох, сиэннэрдээх. Кинини биір эмит күн көрбөтүөһүнэ, саһатын истибэтүөһүнэ, сатамматын, өрүү кинини эрэ саһыгар, киһи саамай күндүттэн күндү, кэрэ киһитэ буолбутун туһунан кэпсээбит. «Мин кинини кэргэнигиттэн арааран ылар кыаһым

I. КИРИИТЭ

Билингги Саха сиригэр саха омук кэлиэбиттэн, улуу Лена өрүсүгүт сүннүнэн хоту-собуруу, илин-арбаа олох-суйуохтарыттан ыла элбэх үтүмөн сылларга өбүгэлэрбит өрөгөйдөөх да, өлөрсүүлээх-өһүөннээх да кэмнэргэ олорон ааспыттарын тустарынан сахалыы тыллаах, омуктар да өйдөөхтөрө элбэхтик ырыттылар ини, суруйдулар ини!

Мин эмиэ улуу Лена өрүһү угуор-мангаар миинэ сытар Эгсиэли эбэм, хочом дьонун-сэргэтин, олобун-дьаһабын, үлэтин-хамнаһын кыайарбынан сырдата сатаабытым. Ордук киэнник ымпыктаан-чымпыктаан XX-с үйэ кэминээби биһиги норуоппунт В.И. Ленин тэрийбит коммунистическай партиятын үөрэбинэн, ыйыытынан үөскээбит социалистическай советскай-общественнай тутулун кэмнэригэр Нам оройуонун дьоно-сэргэтэ хайдах олорон, үлэлээн-хамсаан ааспыттарын сырдаппытым.

История олобу сырдатар. Олох диэн бэйэтэ сүрдээх элбэх онкуллардаах буолар эбит. Ол онкуллара, уларыылары элбэх бириддиликтэн да дьон, норуот бүтүүнүн да дьайыларыттан тутулуктаах. Ону XX-с үйэ кэлин уон сыллаах дьайылары эмиэ көрдөрдүлэр.

Бу түһүмэх үлэбэр хайдах да XX-с үйэ бүтэник уон сылга буолан ааһан эрэр улууһум политическай, экономическай, социальнай олобун хаамыларын кыалларынан, хайдах өйдөөбүппүнэн урукку үлэлэрбэр түмүк курдук, билингги кэмнэрдээби литературалар, хаһыаттар, статистическай уонна официальной докумуоннарга олобуран суруйан көрөргө быһаарыным.

Кэлин бүтэник уон сылларга советскай былаас эстиэ-биттэн «демократия» «диэн политическай хамсааһын сабаланабыттан ыраабынан ырыппакка туран бэйэм улууһум иһинэн буолбут сорох сүрүн уларыылартан сабалам.

1991 сылтан сабалаан советскай былаас суоллоубуттан Россия бэс ыйын 12 күнүттэн «Суверенитетын» ылаабыт-

тан, Б.Н. Ельцин «демократической» былааһы олохтуобуттан регионнардаабы аллара турар структураларга, ол аата салалталарга эмиэ соһуччу улахан уларыылар буолбуттара. Ол курдук ССКП райкомнара, райсоветтар эһиллибиттэрэ. Оннообор нэһиликтэр сэйиэттэрэ диэн суох буолбуттара. Ол эрэри 20-30-с сылларга биһиги биир дойдутаахпыт биллиилээх партийнай-государственной деятелбит М.К. Аммосов уонна кини доһотторо П.А. Ойуунускай, И.М. Барахов о.д.а. туруулаһан туран Саха сиригэр саха норуота бэйэтин бэйэтэ салайынарга, сириңдойдугун баайын-дуолун бэйэтэ бас билэргэ, культурнай-социальной тутулун оннунан хаалларарга туруулаһан охсуспут охсуһууларын түмүгэ Автономнай Советскай Социалистическай республика буолан баччаанга диэри сайдан кэлбитэ. Кэлин М.С. Горбачев былааска кэлиэбиттэн кини суолтата сымнаан барбыта.

Онон, ону сүтэртэ сылтан Саха сириң бастакы Президентэ М.Е. Николаев, Саха АССР Верховнай Совета, онтон Ил Түмэн, кини председателлэрэ Е.М. Ларионов, А.В. Ларионов уонна юристарбыт туруулаһан урукку автономияны өссө саңардан 1990 сыл балаган ыйын 27 күнүгэр республика государственнай суверенитетын ылынар туһунан декларация ылыммытара. Ону төрүт онгостон 1992 сыллааха саха сувереннай республикатын Төрүт Сокуонун - Конституциятын ылыммытара.

Ити суверенитет декларациятын уонна Конституциятын былаабын аннынан олобуппут уонна үлэлээбиппит быйыл икки үйэ кирбиитигэр - 2000 сыл балаган ыйын 27 күнүгэр 10 сылын туолар.

Бу суверенитет уонна Конституция аннынан Саха сирин сорбото буоларбыт быһыытынан биһиги Нам улууһун норуота кини дьаһалларын олоххо киллэрсэн, ыарахан-нык да буоллар үлэлээн-хамсаан бэйэбит кылааппытын республикабыт олобун уопсай сайдытыгар киллэрсэн кэлибит.

лара уонна сайылыктыр туох да хонтуруола, көрүүтэ-истиитэ суох хаалбыттара. Ким техниккалаах, транспордаах, чизинэйэ суох дьон өттүлэрэ түүн-күнүс уораккөстө алдытан, көтүрөн уоруунап дьарыктаныы үксээбитэ.

Ону уодьуганньыр бырааптаах тэрилтэ суох курдук этэ. Оччотоогу нэһиликтэр салалталарыгар: «Демократия, эһиги орооһумар!» - диэн дьаһал үөһэттэн баара.

Ол иһин хас нэһиликтэ айыы сохостар уопсай салалталара онно-оһор биригээдэлэр, отделениелар истэригэр ыаллар аймахтаһынан, бириддиликтэн, табаарыстаһынан паайга трактор, массына ылбыттары кытары холбоһон-тус-туспа барбыттара. Оттон кыямат кырдыаҕастар, инбэлииттэр уонна элбэх эдэр дьонноор кимизэх да са-таан сыстыбакка үлэтэ суох хаал-быттара. Маньык балаһыаньыа ор-дук 1992-1993 сылтан күүскэ бил-либитэ. Кэлэр-барар кыахтаах, массыналаах дьонноор, ордук эдэр ыччаттар куораттан, атын да сир-тэн араас табаары атыылаһан аҕалан, сыанатын эбэн эргизинэн дьарыктаммыттара. Сорох дьон оччотооһуга олохтоммут чаһынай хаһаайыстыбага иэс (кредит) ыланар, дуогабар огорсонноор сири огостуунан, сүөһү иитиити-инэн дьарыктаныах курдук буолан трактор, массына, атын да техни-ка атыылаһан, бастаан утаа ому-наахтык хамсаныах курдук буол-буттара. Холобур, Хамаҕатта нэһи-лигэр, ким-хайа иннинэ Ю.В. Кривогорниңын бааһынай-фер-мерскэй хаһаайыстыбаны тэринэ-бин диэн 80 тыһ. солк. кредит уо-на 40 гаалаах сири сыһыаттаран сүөһү фермата, сибиинньэ, хаас иитиэм, сир аһын (хара хаптаҕаһы) үүннэринэн дьарыктаныам, эти-арыыны дэлэччи огоруом диэн улуус бааһынайдарыгар ыңгырыы таһааран бастакы «көүлээччи-нэн», саҕалааччынан буолбута. Өссө улуус бааһынайдарын ааттарыт-тан Москвага буолбут бааһынай-фермерскэй хаһаайыстыбалар бас-такы учредительнэй конферен-цияларыгар делегатынан баран кыттан кэлбитэ. Ол эрэри Ю.В. Кривогорниңын саҕалаабыт дьыа-латын тиһээр тиэрдибэттэ, сүөһүтэ, сибиинньэтэ, көтөрө тэ-нииттэ, техникатын атыылаан харчы огостубута, оттон кредитин кыайан төлөөбөтө. Хата, кини дьолугар Россия Президентэ Б.Н. Ельцин үс сыл буолан баран кыай-ан кредиттэрин төлөөбөтөх «баста-кы» фермердэр илэстэрин сорот ту-һунан ыһаах таһааран абыраабы-та. Итини этэн эрдэхтэрэ «саталаах саһыл саҕалаах» диэн.- Бу кэмтэн ыла дьон үлээч актыы-бынастара лаппа, (тыа хаһаайыс-тыбатын үлэтин бары салаатыгар) намтаан барбыта.

1991 сылтан ыла совхозтар ма-ассабайдык эстэн хонуу үлэтигэр, сүөһү иитиитигэр да былааннаа-һын тохтоон, урукку үлэһит илии аҕыйаан, ордук эдэр ыччат ортогу-гар үлэһит арыһаһына билибитэ. Ол аҕыйааһыны тохтоотор, эдэр ыч-чат үлэлээх буоларын ситиһэр сы-алтан ТХУ кадрга салаатын инс-пектора М.В. Петрова көүлээһи-нинэн управление специалистара улуустааҕы ыччат түмсүүтүн кы-тары нэһиликтэринэн оройуону икки зонага хайытан сүөһү иити-итигэр: үүтү ыһыңна, ыччат ыһах сүөһүнү төлөһүүтүнү, сылгы иити-итигэр урукку социалистическай куоталаһыны саһаан, спонсор-дары булан кэпсэтэн оройуон урукку чемпионнарын биллиилээх ыһыңыстыггар, бостууктар аатта-рынан бириистэри олохтоон куота-лаһылары олохтообуттара. Ол куоталаһыларга 1991-1993 сыл-ларга Таастаахтан Скрябыкина Н.М., Көбөкөнтөн Соловьева Д.М., «Кустук» ыччат коммунистичес-кай ферма старшайа Шапошнико-ва М.Т., «Кириэс» ыччат коммуни-стическай ферма старшайа Заха-ров А.Д., соһуруу зонага Такаанай ыччат коммунистическай ферма старшайа Петрова А.М., «Хамаҕат-та» А. Тихонова аатынан ыччат коммунистическай ферма стар-шайа Тарбахов М.Н., «Үөдэй» со-вхоз «Эрчим» ыччат коммунистичес-кай ферма старшайа Ядреев М.М. үрдүк көрдөрүүнү ситиспит-тэрэ.

(Салгытта бэчээттэнэ)

«Эгсиэли хочотугар» кинигэ салгыыта

XX-с үйэ БҮТЭНИК УОН СЫЛЛАРА

II. ТЫА

ХАҔААЙЫСТЫБАТЫГАР

Улууспут сүннүнэн тыа хаһа-айыстыбатынан дьарыктанан оло-рорун быһыытынан үлэбин эмиэ бу салааттан саҕалайыбар тиийэбин.

Улуус нэһилиинньэтэ аһаан-танган олоһор салаата, норуотун хаһаайыстыбатын - промышлен-ноһын, тутуутун, социальнай-бы-товой тэрилтэлэрин, норуотун үөрэҕиритин, доруобуйа харыс-табылын, культуратын о.д.а. сала-аларын үлэһиттэрин бары өттүнэн хааччыан олоһор салаа буолар. Кини экономическай-материаль-най базатынан 70-тан таһа сыл ус-татыгар артыаллар, колхозтар уонна совхозтар, кинилэри хамса-тар күүһүнэн колхозтаахтар, со-вхозтар рабочайдара, специалис-тара, механизатордара, салайар аппараттарын, партийнай, комсо-мольскай уонна профсоюзнай үлэ-һиттэрэ этилэр. Оттон кинилэр бо-родууксуйаны огорон таһаарар базалара 95000 гаалаах тыа хаһа-айыстыбатыгар туһанар сирдэрэ, о.и. бааһыналара 9100 га, ходоһала-ра 34000 га буолаалара.

Нэһилиинньэтэ бэйэтин бас би-лиитигэр киирэр сүөһүнү аахсан туран 24 тыһ. төбө ыһах сүөһү, о.и. 8 тыһ. кэригэ төрүүр ыһаҕа, 11 тыһ. төбө сылгыта, 4 тыһ. төбөү тийэ сылдьыбыт сибиинньэтэ, оччо-тоогу (12 пятiletка бүтэник сылы-нааҕы сыананан баар) производ-ственной 79,2 мол. солк. сүрүн сред-стволара барыта 9 совхозка баалара.

Бу экономическай, материаль-най, финансовай базага олобуран сылтан сыл, пятiletкаттан пятiletка аайы колхозтаахтар, кэлин совхозтар рабочайдара партия уонна правительство туруорбут сороктарын толорор, аһара толо-роп иһин, ол аата оройуон бүтүүнэ экономическай, социальнай өттүнэн сайдарын, норуотун ологу-тупсарын туһугар социалистичес-кай куоталаһыыга активнайдык

кыттан үрдүктэн үрдүк кирби-илэри ылаллара. Онно кинилэ-ри ким да батыһа сылдьан үүрбэт этэ, соц. куоталаһыы балаһыаньы-аларын, усулуобуйаларын таба өйдөөн, тус бэйэлэрин иэстэрин курдук санаан үлэлииллэрэ. Онно-оһор Горбачев саһанааҕы булкуур-даах кэмгэ, «демократия» саҕала-ныытыгар ол тэтимэрин ыһыкты-бакка үлэлээбиттэрэ. Ол курдук 1990 сыл түмүгүнэн РСФСР-га КП Намнааҕы райкомун бюрота уонна АПХ үлэһиттэрин профсоюзһа ку-оталаһыы кыайылаахтарыгар оройуон чемпионнарын ааттарын иңгэрибэтэ. «Нам» совхозтан ыһы-ыксыт В.Р. Жиркова, тунгуйдарга ыһыксыт К.Н. Константинов, осеменатор А.Т. Охлопкова, суоп-пар Г.С. Захаров, «Хатын Арыы» совхозтан саһыл иитээччи Р.Я. Шарина, М. Аммосов аатынан со-вхозтан суоппар М.Ф. Пинигин, тракторист Ю.В. Иванов, эмиэ тракторист А.А. Дьяконов, «Комсо-мольскай» совхоз суоппар М.И. Мокрошупов чемпион ааттарын ылбыттара. Маны таһынан подраз-делениелартан «Үөдэй» совхоз (дир. А.Н. Ядреев), «Комсомольс-кай» совхозтан Кириэс Кыгыл ыһыксыт биригээдэтэ (бир. Евсеев Е.Е.), «Нам» совхоз ыһыксыт бири-гээдэтэ (бир. М.И. Рожин), эти аты-ылааһыңна «Нам» совхоз Парти-заннаары биригээдэтэ (бир. В.В. Сыромятников), «Комсомольскай» совхозтан ферма үрдүнэн хас би-ридии ыһахтан 2316 кг. үүтү ыабыт Хоптолоох фермата ыстаарсай До-рофеев Г.Г. оройуон Бочуотун ду-оскатыгар тахсыбыттара.

Совхозтар рабочайдара 1991-1992 сс. да ити ылбыт кирбиилэрин урукку үгэстэринэн ыһыктыбакка үлэлээбиттэрэ («ЛС» 19.02.1991 с. 22 №-рэ).

Бу курдук үлэлии-хамсыы сылдьар кэмнэригэр дайду бүтүүнүн үрдүнэн тыа хаһаайы-стыбатыгар эмискэ улахан ула-рыйылар буолбуттара. Саха си-рин бастакы Президентэ М.Е. Нико-лаев 1990 сыл сэттинньи ыйга

Россия Президентин Б.Н. Ельцингэ Москвага баран көрсөн, кэпсэтэн республика бары оройуоннарыгар 1990 с. сэттинньи ый 30 к. улахан су-һал телеграммалары ыталаабыта. Ол телеграмма ис хоһооно ман-нык этэ: «1990 с. ахсынньы ый 1-гы күнүн туругунан республика бары оройуоннарын совхозтарыгар баар производство бары сүрүн сириэс-тибэттигэр - хамнаабат уонна хам-сыыр сириэстибэлэргэ, ол иһигэр сүөһү бары көрүңгөр инвентариза-циялары ытталырга. Комиссия-лары тэрийтэлээн сүрүн сириэсти-бэлэр (единицанан) сыаналарын быһан чуолкайдырга уонна 1991 с. тохсунньу ыйыгар совхозтарга уопсай муннахтары ыталаан со-вхозтар бары рабочайдарыгар уо-на сулууспалаахтарыгар «паевой» долларынан (өлүүлэринэн) түңг-тэргэ. Онон совхозтар диэн суох бу-олуохтаахтар, барыта чааһынай хаһаайыстыбага түңгэтиллихтэ-эхтэр», — диэн этэ.

Манна үөһэттэн ханнык да чу-олкай ыйыы, инструкция суох этэ. Онон хас биридии совхоз бэйэтэ билэринэн муннахтыы-муннах-тыы комиссия тэрийэн уураах ылынан туох баар сүрүн сириэсти-бэни: тутуулары, техниканы, ыһах сүөһүнү, сылгыны үлэстии буол-бута. Совхозтары ыһыы итиник саҕаламмыта. Сорох нэһиликтэр совхозтарга олох наһаа ыһылы-бакка, кэлин хайдах буолабыт диэн хаһаайыһынан араас атын фор-маларын көрдөмүүттэрэ. Сорох-тор аймах-аймаһынан холбоһон ба-аһынай хаһаайыстыба тэринэн, со-рох чугас ыалларын, табаарыстарын кытта холбоһон, кооператив курдук тэринэн, сорох-тор биригээдэнэн ыһылыбакка хаалан «коллективной предприя-тие» КП, эбэтэр государство өйбөлүүнэн туһанар быраабы ил-дэ хаалан дуогабарынан үлэлиир ГУП (Государственное Унитарное Предприятие) диэн ааттанан ту-тустуунан уруккулуу соғус хаһа-айыстыба тэринэргэ быһаарым-мыттара. Дьэ ити курдук государ-

ственной общественной совхознай систиэмэ суох буолбута. Оройуон оччотооһу салалтата, ол иһигэр тыа хаһаайыстыбатын управлениета бу ыһылыгы дьаһайыыга, сүрүннээһингэ быһаччы кыттар бырааптара суоҕа. Демократия!!! Ол иһин 1991 с. күһүнүттэн саҕала-ан ким хайдах тэринэринэн туох да улахан бэлэмэ суох олоһонноор со-рох совхоз рабочайдарыгар, сулу-успалаахтарыгар 10-15-тэн 20-гэ тийэ төбөнөн ыһах сүөһүнү, сыл-гыны паайга ылан бараннар туру-орар хотонноор кыстатар отторо суох буолан ылбыт сүөһүлэрин ма-ассабайдык «сүүскэ биэри» тах-сыбыта.

Онон бу совхозтарга эрдэттэн рабочайдар, сулууспалаахтар ор-толоругар общественной бас бил-иттэн чааһынай-рыночная эконо-мическай хаһаайыһынааһыңна хай-дах кириллиэхтээгин туһунан республика салалтатын, чуолаан Президент өттүлэригэр, тыа ха-һаайыстыбатын министрствотын өттүттэн ыйыы, өйдөтүү үлэ бар-батаҕа. Демократияга сиңэн бэй-этэ дьаалаатынан ыһылыгы тахсы-ыта, чуолаан, биһиги Нам оройу-онун олоһор, тыатын хаһаайыстыбатыгар улахан ыар охсуулаах буолара сэрэйиллэр этэ, дьон үксэ дыксинэр этэ.

Дьэ ити түмүгэр 1991 сыллаах-ха өссө 9 совхозтаах этибит, ити сыл бүтүүтүгэр бытарылан 10 кол-лективной тэрилтэ буолбута, оттон 1993 с. баара эрэ 4 «КП» хаалбыта, 131 кыра-кыра тыа хаһаайыстыба-тын «тэрилтэлэригэр» кубулуй-буттара. Ол оннугар бириддиликтэн бааһынай хаһаайыстыба буолабыт дьэччилэр аһсааннара 750-гэ тий-битэ.

Онон үлэһилиилэххэ айылаах трактор, массына, араас техника, тутуу тэрилэ, матырыйаал уонна сүөһү барыта үлэһилилэн бу хаһа-айыстыбаларга тарҕаммыта. Оттон бөдөг тутуулар - хотонноор, гараж-тар, ысыкдааттар, мастарыскыай-дар, оборудованиелар, оннооһор электролиния, мелиорация линия-

1999 сыллаары сааскы халаан уута Граф Биэргин ыаллары үкүүлэрин ылбыта. Ыаллар тэлгэнэлэрэ, хоспохторо, хотонноро, дьыэлэрэ о.д.а. тутуула ууга барбытара. Халаан уута ааспытын кэннэ, ити ноцотун аагар, үөрэтэр комиссия Хатын Ары нэһилиэтин иһинэн тэриллибитэ. Ууга барбыттарга анаан араас гуманитарнай көмөлөр оһоһуллубуттара. Нэһилиэнньэ манэ сөбүлүү иһитэ, үөрбүтэ, иэдээниэ түбэспити умнубаттар эбит, өрүү көмө, өйбүл оноро сылдыаллар диэн өйгө-санаага тийбитэ.

Ити эрэри ааспыт сыллаабы халаан уутугар эмсэһэлэбит ыалларга көмө харчыны аһаһынга, үлэригэ элбэх долгуйууну, хомойууну, өйдөмөт түгэннэри көрүстүбүт. Биир уопсай дьыһэ, тэлгэнэ эбэтэр биир уулуссага олорор сорох ыалларга көмө харчы аһаһыт, атыттарга тиксэбэккэ хаалбыт. Россия бюджеттан үбү дьинэн сааскы халаан уута

Улуус баһылыгынын э.т. А.Н. Ягдеевкэ АҕАҔАС СУРУК

төгүрүччү эргийэн ылар кыракий бөһүөлөгүн ыалларын бири да ордорбокко үлэрбит буоллар, быдан ордук буолуо эбит. Хатын Ары нэһилиэтин баһылытын солбуйааччы А.Г. Новгородов салайааччылаах комиссията 500-кэ нэһилиэтиньэлээх кыра нэһилиэк дьоннорун чуолкай испиһигин онорботого холмоллоох. Биниги көмө харчыттан малпыт кырдыаҕастар, инбэлииттэр, соҕотох ийэлэр, нэһилиэк атын да араҕата улуустун баһылыгыттан А.Н. Ягдеевтан көрдөһөбүт: былырынны халаан уутугар ыларбыт, эмсэһэлэбит көмө харчыга тиксэбэтэх дьонно хаттаан эбии испиһэк онорон,

ситэрэн дьонун суумалаах харчыны бэрдээрэгэр. Иникитин маньк эпийэттээх уонна суолталаах үлэбэ болдомтолоох, дуоспурунаах дьоннору комиссияга киллэргэтиттэр баҕарабыт.

Л.И. БЫКОВА-СИНЮШКИНА,
сэри ветеранын огдообото, үлэ, тыл ветерана.
Т.П. БЛОХИНА,
тыл, үлэ ветерана.
Т.Я. ОКОНЕШНИКОВ,
Н.Д. СОЛОВЬЕВ,
П.К. ЭВЕРСТОВ,
П.П. ХАБАРОВА,
А.А. БОЛЬНИЦКАЯ о.д.а.
барыта 20-ч килиили баттаабыт.

УХУРЭЭ ПӨЛЛӨР

Күндүтүк саныыр дьүөгэбитин, коллегабытын, педагогическай үлэ ветеранын Никольскай начальнай оскуолатын учууталын **НЕРАТОВА НАТАЛЬЯ НИКОЛАЕВНА**НЫ үйэ агардаах юбилейгинын, үүнэр көлүөнэни иитиигэ-үөрэтиигэ улахан кылааты киллэриттэр 25 сыла туоларынан ис сүрэхпиттэн истигник сүгүрүйэн туран эҕэрдэлибит!

Эн иһирэх сыйһаңгынан, үтүө санаагынан, ылыннарыйлаах тылгынан, аһсаабат кыһамныгынан, үөрөспүт оҕолорун, төрөппүт, оскуолан коллективин, нэһилиэтиг махталын ылааххын ылыны. Өр көмгэ дьахтар сэбиэтин үтүө суобастаахтык, кыһамнылаахтык салайан үлэлэттин. Нэһилиэк общественай олоҕор активнайдык кытыннын. Иникитин даҕаны эйигин кытта куруук кэрэ санаа кэккэлэстин, үтүө санаа үөмэхтэстин, күүстээх санаа кыттыстын.

Баҕарабыт эйиэхэ сир үрдүгүр баар бары үтүөнү-кэрэни, кэнчээри ыччаты иитиигэ-үөрэтиигэ айымнылаах үлэни, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, дьолу-соргуну баҕарабыт, үөрэ-көтө өссө да үлэлииргэр.

Никольскай начальнай оскуолатын коллектива,
Никольскай нэһилиэтин дьаһалтата

БИЛЭРИМАЭР РЕКЛАМА

УВАЖАЕМЫЕ РОДИТЕЛИ!
С 1 сентября по 30 октября 2000 г. проводится льготное страхование школьников от несчастных случаев во время учебного года.

Срок страхования:
С 1 сентября 2000 г. по 31 августа 2001 г.
Страховая сумма:
Не менее 1000 рублей.
Страховой взнос:
8 рублей от 1000 рублей.

Намский филиал НСК «Росгосстрах-Аргыс» оформляет технические паспорта на жилые дома оплата 246 руб. 82 коп.

Намский филиал НСК «Росгосстрах-Аргыс» проводит розыгрышный договор, «Золотой полис», от несчастного случая с 1 по 30 сентября 2000 г.

Срок страхования: с 1 октября по 31 декабря 2000 г.
Страховая сумма: 5000 рублей.
Страховой взнос: 30 рублей.
Обладатель «Золотого полиса» имеет право получить денежную премию.

Наш адрес: с. Нам ул. Ст. Платонова 17, тел. 21-5-96
Намский филиал НСК «Росгосстрах-Аргыс»

Ууга оһоллор таһса туралларынан сибэстээн манньгы сэрэтэбит. Онгочолоох дьоннор спасательнай средствота суох ууга киирэгит кытаанахтык бобулар. Билигин хараҥа буолбутунан, түүнгү кэмгэ айаныыр сэрэхтэнэ, онон сылдыбааккытыгар көрдөһөбүт.

Кыра уйуктаах суднолар инспекциялара

На основании приказа АК «Якутскэнерго» № 321 от 30 июня 2000 года о централизации функций сбыта электрической и тепловой энергии и передачей численности работников ЦЭС, занимающихся энергосбытовой деятельностью в Энергосбыт АК «Якутскэнерго», отдел сбыта электроэнергетики Намского РЭС ЦЭС преобразован в Намский участок Якутского отделения Энергосбыта с 1 августа 2000 года.

Реквизиты Намского участка ЯОЭ:
Намский участок Якутского отделения Энергосбыта
678380 РС(Я) с. Нам ул. Строительная № 59
р/с 40911810176190000003
к/с 30101810400000000609
в Намском ОСБ № 5040 с. Нам
БИК 049805609
ИНН 1435028701
ОКОНХ 80200
ОКПО 52484131

Начальник Намского участка ЯОЭ Т.В. Маслова

Куплю дом, квартиру (желательно отопление, газ).
Тел. 25-6-34 вечером.

УЛУУСПОТТАН СОНУННАР

Бу дьыл балаган ыйын 5 күнүгэр Нам улууспотун профсоюзун чилиэтэрин талылыбыт бэрэстэбилтэллэрин уопсай мунһаа буолан ааста.

Мунһааха көрүлүнгүлэр маньк боппуруостар: Баренцов муоратыгар «Курск» подводнай лодкагытар тимирэн өлбүт экипаж кэргэтэригэр, аймахтарыгар көмөнү оноруу туһунан, профком ревкомиссиятын 1998 — 99 сылларга үлэтин отчуота, 1998 — 1999 сылларга коллективнай дуоҕабарга ылыныллыбыт бырабылыанһа уонна профком эбэһэтэлистибэлэрин толорууларын туһунан уонна профком икки сыллаах үлэтин туһунан отчуота, профком, ревкомиссия уонна атын общественнай комиссиялар саҥа састааптарын талыы.

Бастақы боппуруоска информацияны т. Протопопов Ф. К. онордо. Бу боппуруоһу көрүүгэ төрүөтүнэн «Холбос» потребсоюз аппаратын коллективин уопсай мунһаарын ыгырыта буолла. «Холбос» коллектива биир күннээх хамнастарынан көмө онорорго ылыммыт уонна систэмэ атын тэрилтэлэрин коллективтара бу баччымы өйүүллэригэр ыгырбыттар.

Биниги коллективныг чилиэттэрэ бу баччымы биһирээн туран, өйүүргэ уонна алдархайга түбэһэн, өлбүт подводнай лодка экипаһын кэргэтэригэр, төрөппүттэригэр биир күннээх окладтарын бэрэ

рэгэ уураах ылынылар.

Биниги баччымытын улуус нэһилиэтиньэтэ өйөөн, эмиз бэйэлэрин кыахтарынан көмөнү оноруохтара диэн эрэнэбит.

Ис боппуруоска ревкомиссия үлэтин туһунан отчуоту ревкомиссия чилиэнэ т. Сидорова Анна Елисеевна онордо.

Уһус боппуруоска коллективнай дуоҕабар туолуутун туһунан уонна профком икки сыллаах үлэтин туһунан отчуоту профком председателэ т. Протопопов Ф. К. онордо.

Отчуоттар оһоһуллубуттары кэннэ мунһаах кыттыылаахтара 14 боппуруоһу биэрдиэр. Бары боппуруостарга улууспо сэбиэтин председателэ т. Корнилов А. И. уонна бырабылыанһа председателэ т. Протопопов М. И. толору эпийэттэри биэрдиэр. Отчуоттары дьүүллэһиигэ барыта 8 кини кыттыны ылла.

Тыл эпийт табаарыстар бары профком уонна кини ревкомиссията отчуоттуур кэмгэ сөпкө үлэлээн кэлбиттэрин ыйан туран, үлэлэрин ортонон сыаналырга этии киллэрдилэр. Икки сылга ылыныллыбыт коллективнай дуоҕабарга бырабылыанһа уонна профком эбэһэтэлистибэлэрин толоруллубутунан ааҕарга диэтилэр.

2000 — 2001 сс. коллективнай дуоҕабар бырайыагынын уларытыыта суох ылынарга эттилэр.

Профком саҥа састааба 8 киниттэн талылына. Профком пред-

седателинэн эдэр эрчимнээх, инникитин элбэи эрэннэрэр т. Михайлова Антонина Константиновна биир санаанан өйөнөн талылына. Атын общественнай комиссияларга эмиз сөптөөх дьон талылынылар. Мунһаах бүтүүтүгэр бэрэстэбилтэллэр 6 пуунаах уураагы ылынылар.

Уураахха ыйыллыбытынан профком, ревкомиссия икки сыллаах үлэлэрэ ортонон сыаналанна.

1998 — 1999 сыллаахха коллективнай дуоҕабар эбэһэтэлистибэлэрэ толоруллубутунан биэргэннэ.

2000 — 2001 сыллаах саҥа коллективнай дуоҕабар ылыллан, биэргэннэ.

Ыстатыйаа бүтэһигэр коллективым бары чилиэттэригэр 1989 сыллаахтан миэхэ улахан итэҕэли биэрэн, 11 сүл устата профком председателинэн үлэлиир кыагы биэрбиттэригэр, «Холбос» рескомугар президиум чилиэтинэн уонна «Холбоско» улууспоттан бэрэстэбилтэл буоларбар итэҕэйэн, кыагы биэрбиттэрин иһин туғунан да сыаналамат улахан махталбын тиэрдэбин.

Кистэбэккэ эттэххэ, кинилэр итэҕэллэрин толорор туһугар, үлэһиттэр уонна пенсионердар харысхаллаах буолалларын туһугар туох баар кыахпынан туруулаһан үлэлэтим. Дьонун-сэргэм даҕаны үлэбин сыаналаабыттарыттан астыным, үөрдүм.

Иникитин саҥа талылыбыт профком өссө үчүгэйдик үлэлиэ диэммин бигэтик эрэнэбин.

Фомя ПРОТОПОВ

ТИМУР УОННА КИНИ ХАМААНДАТА

Быйыл сайын улуус киинигэр библиотэт дьон маҕаһыһынары, баһыһаһы, быткомбинаты, видеопрокаты алдьатан элбэх суумалаах хоромньуну таһаардылар. Миляция үлэһиттэрэ учуокка турар дьон, урут уорууга түбэһэ сылдыбыт оҕолору элбэхтик көпсөтөн көрбүттэр да, туох да биллибэтэх, уоруу өссө тахсыбыт. Оҕолор буолаллара чуолкайданан үлэлиир хайысхалара уларыһан, аҕыйах хоңугунан 5 оҕо сылдыбыттары биллэн, кинилэртэн дьыэлэригэр уорудллубут мал сороҕо көһүннэ. Хомойуох иһин ити уоруулары барытын саастарын ситэ илик оҕолор таһаарбыттар, алдыаһыттар. Ол курдук Тарховскай Тима, 11 саастаах, Петров Илья, 12 саастаах уонна Ильин Ваня, 12 саастаах оҕолор кулуубу, быткомбинаты, поликлиникаһы, библиотеканы, чаһынай аптекаһы уонна видеопрокаты алдьатан уорбуттар. Кэлин ити оҕолор «уопутуран» «дыаһаҕа» Долбосов Виталийы (15 саас-

таах) уонна Яковлев Тимуру илдэ «Хаһаайыстыбаннай» маҕаһыһы түүнүгүн алдьатан элбэх суумалаах малы уорбуттар.

Уһэ ааттаммыт оҕолор уорууларыгар төрөппүттэр өттүлэригэр контуруол итэҕэһэ, объектарга харабыллар мистэлэригэр суох буолан биэрбиттэрэ сүрүн биричинэ буолбут. Төрөппүттэр түүнгү өттүгэр оҕолоро ханна, тугу гына сылдылларын, сорох түгэннэ дьыэлэригэр хоммотторун билбэттэр. Нэдиэлэ анараа өттүгэр сааһын ситэ илик Пятыйкин Коля (16 саастаах) 3 уорууну онорон хаалла сытар. Ити иһиннэ кини «Ветеран» маҕаһыһы алдьатан уонна кинини кырбаан холубунай эпийэтинэскэ тардылла сылдыбыта.

Күһүңгү хараҥа буолбутунан, үөрэх дьыла саҕаламмытынан кизэ, түүн оҕолор уулуссага сылдыаллара элбээтэ. Онон төрөппүттэр оҕолоргутун көрүн, кизэ, түүн сылдыалларын бобун.

ИдьУО

Күндүтүк саныыр аҕабыт, тапталлаах эһэ-бит СТРУЧКОВ Спартак Борисович б. дь. балаган ыйын 16 күнүгэр эмсэһэ соһумардык өлбүтүнэн аймахтарыгыгар, билэр дьонноругар диригинг куругуулан туран иһитинэрэбит. Уолаттара, кийиниттэрэ, сизиннэрэ	Коллектив, администрация, профком и совет ветеранов НСПШ №1 выражает глубокое соболезнование учительнице Анисии Илларионовне и мужу Егору Спартаковичу по поводу трагической гибели горячо любимого отца начальника Главгостехнадзора Намского улуса ветерана труда СТРУЧКОВА Спартак Борисовича	Дьүөгэлэрибит Лина, Муса тапталлаах ийэлэрэ ШАМАЕВА Матрена Григорьевна ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Дьүөгэлэрэ
Күндүтүк саныыр күтүөһүгүгэр, кыспытыгар, сизинэрэбитигэр тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ СТРУЧКОВ Спартак Борисович эмсэһэ өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аргуновтар	Коллектив Намского педучилища выражает соболезнование инженеру ТСО Стручкову Егору Спартаковичу, его семье, родным и близким по поводу скоростной кончины любимого отца ветерана тыла, почетного работника Министерства сельского хозяйства Республики Саха (Якутия) СТРУЧКОВА Спартак Борисовича	Күндү эдийиҕит ШАМАЕВА Матрена Григорьевна ыарахан ыарыһтан кун сириттэн барбытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, сизинэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Намтан Петровтар, Степановтар, Дьокуускайтан Сидоровтар
Убаастабыллаах убайыт СТРУЧКОВ Спартак Борисович хомолтолоохтук кун сириттэн барбытынан Егорга, Вадимга, сизинэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Стручковтар Бөтүгэн, Степановтар Аппаһыттан	Убаастыыр табаарыспыт Шамаев Гриша таптыыр ийэтэ ШАМАЕВА Матрена Григорьевна уҕун ыарахан ыарыһтан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Намтан табаарыстара	Ыкса ыалбытыгар Шамаевтарга тапталлаах ийэлэрэ, кэргэнэ биниги биһиргэ үөскээбит күндү дьүөгэбит ШАМАЕВА Матрена Григорьевна уҕун ыарахан ыарыһтан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын биллэрэбит. А.А. Ким-чей уонна кини дьиз кэргэнэ
Нам улууһун администрацията, улуус тыһын хаһаайыстыбатын управлениета, АПК үлэһиттар профсоюзун улуустаагы комитета үлэ ветерана, Нам улууһунаагы инспекция начальнига — Республика правительствотун иһинэн улуустаагы Главгостехнадзор кылаабынай инженерэ, подполковник СТРУЧКОВ Спартак Борисович соһумардык кун сириттэн барбытынан оҕолоругар, сизинэригэр, аймах-билэ дьонноругар дириг кутурбаммытын биллэрээлэр.	Күтүөһүгүгэр Алексей Петровичка, балтыбытыгар, кыспытыгар Евдокия Алампадьевнага бары аймахтарыгар, эбэттигэр тапталлаах уоллара, ырааттара, сизэ РОМАНОВ Женя хомолтолоохтук өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын биллэрэбит. Макаровтар, Афанасьевтар, Белолобскайдар, Поповтар	Нам педучилищетын коллектива училище үлэһиттэригэр Малгина Александра Алексеевнага, Малгин Владислав Владимировичка, кинилэр оҕолоругар, чугас дьонноругар ийэлэрэ, эбээлэрэ Уус-Алдан улууһун Суотту олохтооҕо ПАРНИКОВА Розалия Гаврильевна өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэр.

РЕДАКТОРЫ СОЛБ. Г.К. ЭВЕРСТОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21496; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционной издательской система — 21141

Төрийөн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, редакция коллектива. Маасабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тугуһуну хоңгуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бачээккэ Госкомитетын СР региональной управлениетыгар регистрацияламыт нүөмэрэ — Я 0085.

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэритин, дьыһыт аадырыһын чопчу ыйын.
Автор этэрэ хаһыат санаатынныг мэлди биир буолбат.

“ЭНСИЭЛИ” - Нам улууһун хаһыата:
678380, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай ул. 1.
E-mail: editor62@sakha.ru

Талылына уонна тангылына “Энсиэли” хаһыат редакционной-издательской систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга “Сахаполиграфиздат” НИПК бачээттэнэ, Орджоникидзе ул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бачээт. лис. **Индексэ — 54889.** Тираһа — 2116
Бачээккэ илии баттанна — 12:00 ч, 18.09.2000
Сакааһын №-р — 107